

PÄIHDEHUOLLON HUUMEASIAKKAAT VUONNA 2001 - tiedonantajapalaute 9/2002

Huumehoitotiedonkeruussa kerätään tilastotietoa huumeiden käytön (huumausaineiden käytön tai lääkkeiden päihdekäytön) vuoksi päihdehoitoon hakeutuneista asiakkaista. Pelkästään alkoholin käytön vuoksi päihdehoitoon hakeutuneet asiakkaat eivät kuulu tämän tiedonkeruun piiriin, vaikka he muodostavatkin valtaosan päihdehoitoon hakeutuneista asiakkaista Suomessa. Mukana on kuitenkin tietoja sellaisista päihdeasiakkaista, joilla ensisijaisena ongelmana mainittuun alkoholin ongelmakäyttöön liittyy huumeiden käyttöä toissijaisina päihteinä.

Huumehoitotiedonkeruussa tietoja kerätään asiakkaiden hoitoon hakeutumisesta, sosiodemografisesta tausta, hoitoon hakeutumiseen johtaneesta huumeiden käytöstä sekä huumeisiin liittyvästä riskikäyttäytymisestä. Stakesille tiedot lähetetään anonymine tilastotietoina. Tiedonkeruu perustuu lisäksi siihen osallistuvien päihdehoitoyksiköiden vapaaehtoisuuteen.

Tiedonkeruussa saatavan tiedon pohjalta voidaan kuvailla huumeiden käytön vuoksi päihdehoitoon hakeutuneita asiakkaita ja heidän päihteiden käyttöönsä. Huumehoitotiedonkeruussa saatavan tilastotiedon pohjalta ei voi kuitenkaan vetää johtopäätöksiä huumeiden käytön vuoksi hoitoon hakeutuneiden asiakkaiden kokonaismäärästä koko Suomessa, koska tiedonkeruussa kerätään tietoa vain tiedonkeruujakson ensimmäisestä hoitoon hakeutumistilanteesta, ja tiedonkeruuseen osallistuu vain osa huumeiden käyttäjille päihdehoitoa antavista yksiköistä.

Tässä raportissa kuvattu vuoden 2001 koko vuoden kestänyt tiedonkeruu oli viides tiedonkeruvaihe huumehoitotiedonkeruussa Suomessa. Tiedonkeruuseen osallistuvien yksiköiden määrä on kasvanut ja saatujen tietojen määrä on lisääntynyt vuosi vuodelta. Suuret kiitokset tiedonkeruuseen osallistuneille yksiköille. Liitteenä olevassa taulukossa 1 näkyvät tiedonkeruuseen osallistuneiden yksiköiden nimet.

Tiedonkeruun toteuttaminen

Tiedot kerätään huumehoitotiedonkeruussa asiakkaan tulohaastattelutilanteessa hänen hakeutuessaan hoitoon ensimmäistä kertaa tiedonkeruujakson aikana, ts. vuonna 2001 asiakkaan tullessa käymään ko. hoitoyksikössä ensimmäisen kerran. Asiakas voi olla siis a) ensimmäistä kertaa ko. hoitoyksikköön tuleva uusi asiakas, b) uudelle hoitojaksolle tuleva ko. hoitoyksikön vanha asiakas, tai c) ko. hoitoyksikön vanha asiakas, jonka hoito jatkuu edelliseltä tiedonkeruujaksolta uuden tiedonkeruujakson alkaessa.

Tiedot kerätään joko paperisilla, itsekopioituvilla lomakkeilla tai sähköisenä tiedonkeruuna. Molemmat tiedonkeruun välineet ovat suomenkielisiä. Painetun, kaksiosaisen ja itsekopioituvan

lomakkeen [huumehoidon hoitotietolomake, osat 1(2) ja 2(2)] henkilötiedoilla varustetut osat jätetään osaksi potilasasiakirjoja ja itsekopioituvat, ei-henkilötietoja sisältävät kappaleet lähetetään Stakesiin. Sähköisessä tiedonkeruussa on käytössä Access-tietokantaohjelmalla tehty sovellusohjelma, jonka yksiköt saavat halutessaan maksutta käyttöönsä huumehoitotiedonkeruuta varten. Sähköisen lomakkeen avulla kerättävistä tiedoista muodostuu yksikköön asiakasrekisteriin verrattava, asiakkaan tunnistetiedot sisältävä tietokanta, josta Stakesia varten muodostetaan erillinen, vain anonyymiä tilastotietoa sisältävä tiedosto. Kaksi kertaa vuodessa järjestettävien koulutusten lisäksi huumehoitotiedonkeruun tukena on yksiköiden henkilökunnalle tarkoitettu opasvihkonen.

Huumehoitotiedonkeruun viides tiedonkeruujakso jatkui välittömästi vuoden 2000 koko vuoden tiedonkeruujakson jälkeen vuoden 2001 alusta. Tiedonkeruujaksona oli näin toisen kerran koko vuosi, 1.1-31.12.2001. Tiedonkeruuseen ilmoittautui mukaan 157 yksikköä, joista 63 ilmoitti kokeilevansa tietojen keruuta sähköisesti. Lomakkeet tai sähköiset tiedot palautettiin kahdessa erässä, vuoden alkuosan tiedot heinäkuussa 2001 ja vuoden loppuosan tiedot tammikuussa 2002.

Tiedonkeruuseen ilmoittautuneista yksiköistä 140:stä aineistossa tuli tietoja 1 - 973 asiakkaasta. Palautetuista tiedoista tiedonkeruuseen hyväksyttiin yhteensä 6 169 asiakasta koskevat tiedot. Alle 10 asiakkaasta tietoja on 35 yksiköstä, 10-29 asiakkaasta tietoja on 51 yksiköstä, 30-99 asiakkaasta 43 yksiköstä, 100-250 asiakkaasta 10 yksiköstä ja yhdestä yksiköstä on tietoja hieman vajaasta tuhannesta asiakkaasta (taulukko 1). Tietoja palauttaneista yksiköistä 106 palautti tiedot paperilomakkeilla ja 34 palautti tiedot sähköisesti. Sähköisesti palautettujen tietojen osuus oli kuitenkin kaikkiaan 40 prosenttia.

Stakesiin alun perin palautettujen tietojen määrä oli kuitenkin hieman korkeampi, koska pieni osa (2%) Stakesiin lähetetyistä tiedoista jouduttiin tarkistusten jälkeen hylkäämään. Palautetuista lomakkeista hylättiin 38 lomaketta, joista 12 poistettiin vuoden 2002 asiakasta koskevana lomakkeena, 15 asiakkaasta ei saatu selvitettyä asiakkaan perustietoja ja lopuissa oli hyvin puutteellisia tietoja 2(2)-lomakkeessa. Sähköisesti palautetuista tiedoista poistettiin 53 vuoden 2002 asiakasta koskevaa tietoa. Lisäksi poistettiin yhteensä 15 henkilöä koskevaa tietoa, jotka olivat samasta yksiköstä (yht. 11 yksiköstä) tulleita identtisiä tietoja.

Koko aineistossa on siis mukana 6 169 huumeiden käyttönsä vuoksi päihdehuollon hoitoon hakeutuneen asiakkaan tietoja. Aineistosta 61 prosenttia tuli Etelä-Suomen läänissä olevista hoitopaikoista, 23 prosenttia Länsi-Suomen läänissä olevista hoitopaikoista, 10 prosenttia Itä-Suomen läänissä olevista hoitopaikoista ja kuusi prosenttia Oulun ja Lapin läänin alueella olevista hoitopaikoista. Ahvenanmaalta aineistoa ei tullut ollenkaan, koska tiedonkeruulomaketta ei ollut käytettävissä ruotsinkielisenä.

Kaikkia yksiköjä koskevia valtakunnallisia tarkasteluja varten aineistosta poistettiin varmat tai todennäköiset päällekkäiset tapaukset, joita oli kaikkiaan 980 (16%) koko aineistosta. Poistetuissa ovat mukana myös ne tapaukset, joista päällekkäistapaustunniste puuttui kokonaan tai oli puutteellinen (0,5%). Päällekkäistapaustunnisteen (= etunimen toinen kirjain, sukunimen toinen kirjain ja syntymäpäivän (päiväosan) toinen numero) lisäksi tunnistamisessa käytettiin sukupuolta, syntymävuotta, kansalaisuutta, kotimaakuntaa ja aikaisempia hoitokontakteja sekä 1.-5. päihdettä. Mikäli nämä tiedot olivat samoja ja 1.-3. päihteiden osalta vastasivat päihteiden pääluokkia, tapaus luokiteltiin päällekkäistapaukseksi. Lisäksi mikäli 1.-3. päihteiden osalta päihteiden järjestys oli vaihtunut, mutta 1.-5 päihdestä ainakin kaksi kolmesta tai kolme neljästä tai viidestä päihdestä olivat samoja tai kuuluivat samaan pääluokkaan, tapaus luokiteltiin todennäköiseksi päällekkäistapaukseksi. Myöskään näitä todennäköisiä päällekkäistapauksia ei ole mukana valtakunnallisissa tarkasteluissa, koska eri päihteiden ongelmallisuus saattaa

vaihdella elämäntilanteen mukaan eri yksiköihin hoitoon hakeutumisen yhteydessä. Päihteiden ongelmallisuuden arviointiin voi vaikuttaa lisäksi myös työntekijäkohtainen arviointitapa.

Eniten päällekkäisiä hoitojaksoja näytti olevan ensisijaisesti opiaattien (22%) tai stimulanttien (19%) käytön vuoksi hoitoon hakeutuneilla. Useimmiten todennäköisesti samaa henkilöä koskevia tietoja tuli kahdesta tai kolmesta eri yksiköstä, mutta enimmillään muutama yksittäinen sama henkilö näytti hakeutuneen hoitoon viiteen eri hoitoyksikköön saman vuoden aikana. Samaa henkilöä koskevista tiedoista otettiin valtakunnallisissa tarkasteluissa mukaan ko. henkilön vuoden ensimmäistä hoitojaksoa koskevat tiedot.

Kaikkia yksiköjä koskevissa valtakunnallisissa tuloksissa on siis mukana 5 189 eri henkilöä koskevat tiedot. Hoitoyksikkötyyppikohtaisissa tarkasteluissa ei ole myöskään mukana päällekkäistapauksia. Eri taulukoiden ja kuvien yhteydessä esitetty tapausten kokonaismäärä (N) kuitenkin vaihtelee, koska niissä ei ole esitetty puuttuvia tietoja koskevia lukuja kuvien ja taulukoiden lukemisen helpottamiseksi.

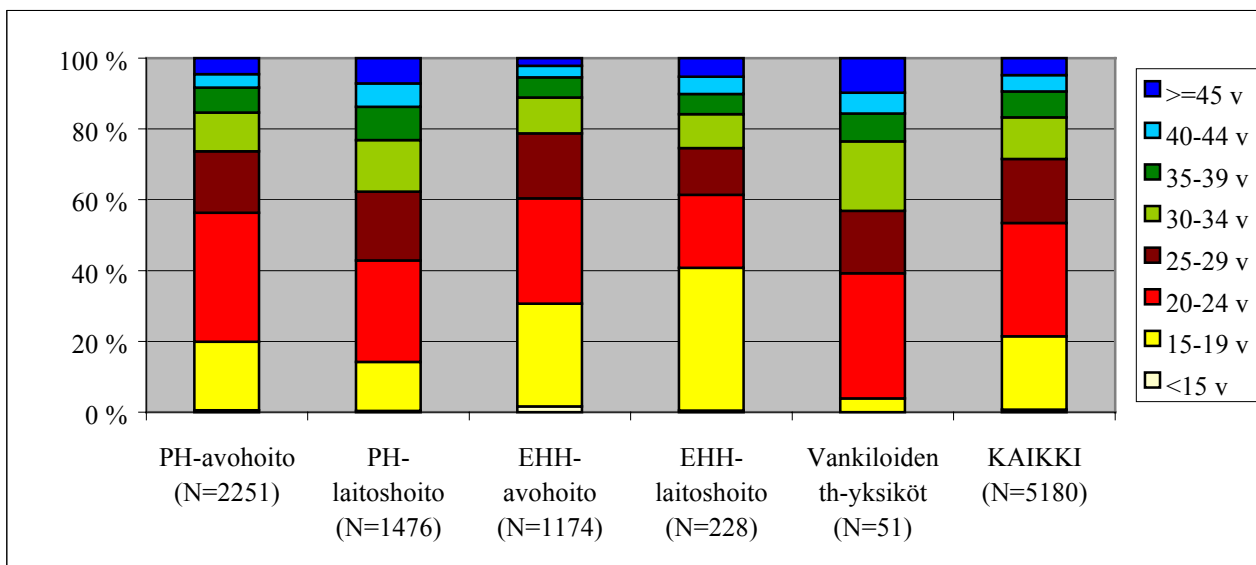
Hoitoyksikkötyyppikohtaisissa (taulukko 2) tarkasteluissa on verrattu päihdehuollon avohoitoyksiköitä (PH-avohoito), päihdehuollon laitoshoidoitusyksiköitä (PH-laitushoito), huumehoitoon erikoistuneita avohoitoyksiköitä (EHH-avohoito), huumehoitoon erikoistuneita laitoshoidoitusyksiköitä (EHH-laitushoito) sekä vankiloiden terveydenhuoltoyksiköitä.

Aineryhmäkohtaisissa taulukoissa ja kuvioissa on käytetty pääluokkia opiaatit, stimulantit, rauhoittavat lääkeaineet, hallusinogeenit, liuotinaiset, kannabis, alkoholi ja muut päihtymistarkoituksessa käytetyt aineet. Opiaatteihin kuuluu heroini ja muut opiumunikosta valmistetut aineet, opiaattiantagonistit, kuten buprenorfiini, sekä erilaiset opiaattipitoiset, päihteinä käytetyt lääkeaineet. Stimulantteihin kuuluvat amfetamiini- ja kokaiinivalmisteet, ekstaasi, khat sekä joitakin muita keskushermostoa stimuloivia aineita. Rauhoittavat lääkkeet sisältävät bentsodiatsepiinejä sekä joitakin muita rauhoittavia lääkeaineita. Hallusinogeenisiin luetaan mm. LSD (lysergidihappo) sekä aistiharhoja aiheuttavat sienet ja muut kasvit. Liuotinaiseisiin kuuluu useita eri liuottimia, kuten butaani tai liimat. Kannabisryhmään kuuluu mm. hasis ja marihuana. Muihin, päihtymistarkoituksessa käytettyihin aineisiin kuuluvat mm. mm. gammahydroksivoihappo, antidepressantit ja anaboliset steroidit.

Kansalaisuus, sukupuoli ja ikä

Lähes kaikki tiedonkeruussa mukana olleista asiakkaista olivat Suomen kansalaisia, muiden kansalaisuuksien edustajia oli yksi prosentti. Naisten osuus oli 27 prosenttia. Nuorin tiedonkeruuseen osallistunut asiakas oli 13-vuotias, vanhin 72-vuotias ja ikäkeskiarvo oli 26,3 vuotta (N = 5 180). Miehet olivat keskimäärin pari vuotta naisia vanhempia. Eniten oli 20-24 -vuotiaita, joita oli reilu neljännes.

Nuorinta asiakaskunta oli huumehoitoon erikoistuneissa laitoshoitoyksiköissä, joissa ikäkeskiarvo oli 23,3 vuotta. Lähes yhtä nuoria olivat huumehoitoon erikoistuneiden avohoitoyksiköiden asiakkaat. Päihdehuollon avohoitoyksiköissä asiakkaat olivat pari vuotta vanhempia ja päihdehuollon laitoshoidossa olevat neljä vuotta vanhempia. Vanhimpia olivat vankiloiden terveydenhuollon yksiköiden (28,9 vuotta) olevat asiakkaat. (Kuvio 1, taulukko 3)

Kuvio 1. Asiakkaiden ikäryhmäjakauma hoitoyksikkötyypeittäin vuonna 2001 (%)

Elämäntilanne ja asuminen

Naimattomia oli lähes kolme neljästä, avo- tai avioliitossa joka kuudes ja eronneita tai leskiä joka kymmenes. Joka neljännellä oli alle 18-vuotiaita lapsia. Niistä, joilla lapsia oli, joka neljännellä lapset asuivat samassa taloudessa. Muualla asuvien lasten osalta joka viidennen asumisjärjestelyihin liittyi lastensuojelun toimenpiteitä. Parisuhteessa olevista yli puolella oli toinen päihdeongelmainen samassa taloudessa. Kaksi kolmesta samassa taloudessa olevien päihdeongelmista liittyi huumeisiin.

Omassa tai vuokra-asunnossa asui puolet ja vanhempien luona joka neljäs asiakkaista. Tuki- tai alivuokralaisasunto oli viidellä prosentilla. Joka kymmenes oli asunnoton. Ystävien luona, laitoksessa, asuntolassa tai tukiasunnossa asui yhteensä myös joka kymmenes. Lähes kaksi kolmasosaa oli suorittanut peruskoulun. Lähes joka neljäs oli suorittanut keskiasteen tutkinnon ja korkeakoulututkinnon suorittaneita oli pari prosenttia. Peruskoulu oli kesken joka kymmenennellä. Työttömiä oli 59 prosenttia, opiskelijoita 19 prosenttia ja työssä olevia 12 prosenttia. Eläkkeellä olevia oli vain viisi prosenttia, ja kotiäitinä tai -isänä yksi prosentti. Muu työtilanne mainittiin viidellä prosentilla, kuten kuntoutumiskurssi, sairausloma tai työharjoittelu.

Huumehoitoon hakeutuminen ja hoitokontaktit

Valtakunnallisesti lähes joka neljännellä huumehoitotiedonkeruussa mukana olleista ei ollut aiempia hoitokontakteja huumeiden käytön vuoksi. Muita samanaikaisia hoitokontakteja oli joka kolmannella. Päihdehuollon avohoitoon tai sosiaali- ja terveydenhuollon avohoitoon oli kontakteja joka kymmenennellä, ja joka kahdennellakymmenennellä kontakteja oli oma-apuryhmiin tai terveysneuvontapisteisiin.

Hoitoon hakeutuminen oli 42 prosentilla tapahtunut oma-aloitteisesti. Sosiaali- ja terveydenhuollon yleisten palveluiden kautta hoitoon oli hakeutunut joka kuudes asiakkaista, päihdehuollon palveluiden kautta 14 prosenttia ja perhe oli toiminut hoitoon ohjaajana 12 prosentissa tapauksista. Terveysneuvontapisteiden kautta hoitoon ohjattuja oli alle prosentti. (Taulukko 4)

Avohoidossa oli kaikkiaan 62 prosenttia tiedonkeruussa mukana olleista asiakkaista. Avohoidossa yleisimmin mainitut hoitomuodot olivat arviointijakso (32%), vieroitushoitajakso (22%) tai terapeutin, kuntouttava avohoito (20%). Laitoshoidossa olevien hoitajakso oli useammin vieroitushoitajakso (48%) kuin kuntoutushoitajakso (30%).

Käytetyt päihteet

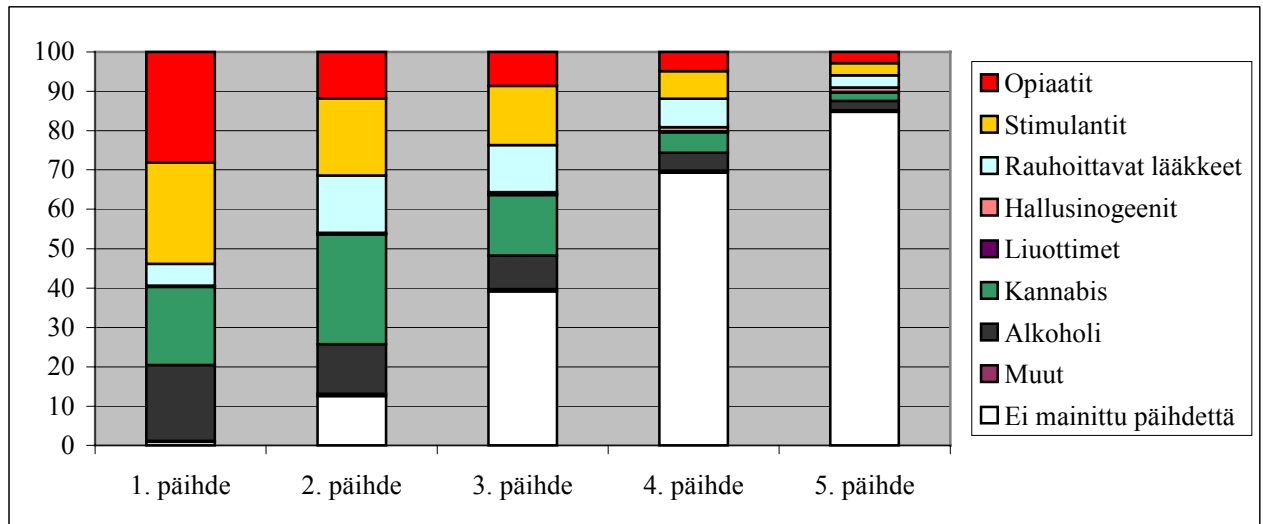
Opiaatit (28%) olivat vuonna 2001 päihdehoitoon hakeutumiseen johtaneena ensisijaisena päihteenä hieman useimmin kuin stimulantit (26%) (kuvio 2). Opiaattiryhmään kuuluvista aineista buprenorfiini (12%) oli lähes yhtä usein hoitoon hakeutumisen ensisijaisena syynä kuin heroiini (13%) (taulukko 5). Kannabiksen vuoksi hoitoon hakeutuneita oli viidennes (20%). Sellaisia asiakkaita, joilla alkoholi oli ensisijaisena päihteenä, ja joilla alkoholin käyttöön liittyi huumeiden käyttöä, oli myös viidennes (19%).

Opiaattien käytön vuoksi hoitoon hakeutuneet asiakkaat painottuivat kotimaakuntansa mukaan muuta maata enemmän Etelä- ja Länsi-Suomen läänisiin. Muualla maassa ensisijaisesti opiaattien käytön vuoksi hoitoon hakeutuneita oli huomattavasti vähemmän. Ensisijaisesti stimulanttien käytön vuoksi hoitoon hakeutuneiden osuudet eri lääneissä olivat Oulun ja Lapin läänissä lukuunottamatta samalla tasolla. Itä-Suomen ja Oulun läänistä kotoisin olevilla asiakkailla kannabis oli yleisimmin mainittu huume, ja Lapin läänissä ensisijaisena päihteenä mainittiin useimmiten alkoholi ja siihen liittyvä huumeiden sekakäyttö.

Heroiinin ja buprenorfiinin vuoksi hoitoon hakeutuneet painottuivat samantyyppisesti yli 100 000 asukkaan kaupunkeja sisältäviin maakuntiin. Näitä pienempiä kaupunkeja tai kuntia sisältävissä maakunnista kotoisin olevilla puolestaan stimulantit, kannabis sekä alkoholin käyttöön liittyvä huumeiden sekakäyttö olivat opiaatteja yleisempiä ensisijaisena hoitoon hakeutumiseen johtaneina päihteinä.

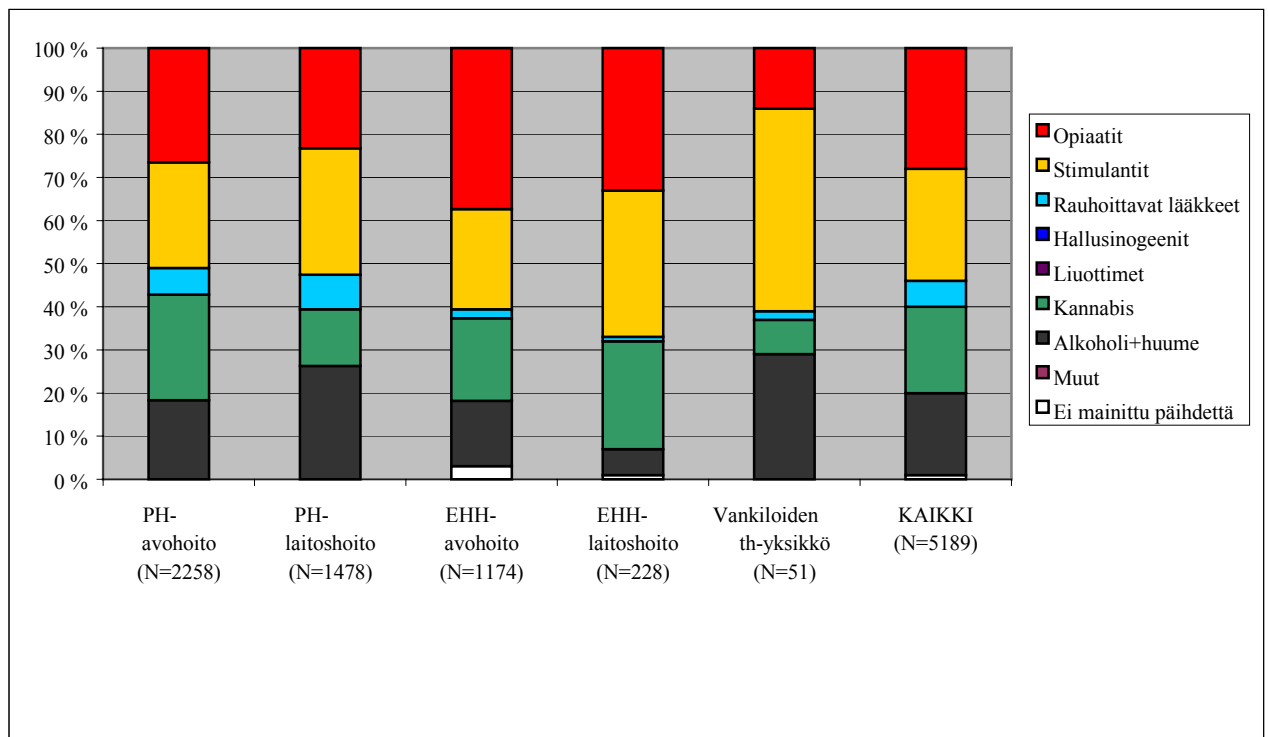
Ensisijaisen päihteen käytön tiheys vaihteli päihteittäin (taulukko 6). Päivittäinen käyttö oli yleisintä opiaattien (52%) ja lääkkeiden (68%) vuoksi päihdehoitoon ensisijaisesti hakeutuneilla. Ajoittain, eli 2-6 päivänä viikossa tapahtuva käyttö oli yleisintä alkoholia ensisijaisesti käyttävillä sekakäyttäjillä (44%) sekä kannabiksen (37%) ja stimulanttien käyttäjillä (37%). Kerran viikossa tai harvemmin tapahtuva käyttö oli yleistä myös sekä alkoholia ensisijaisesti käyttävillä sekakäyttäjillä (24%) että kannabiksen käyttäjillä (23%).

Useamman eri päihteen sekakäyttö oli yleistä. Yli puolet huumehoitotiedonkeruussa mukana olleista asiakkaista oli ilmoittanut käyttäneensä vähintään kolmea eri päihdettä (kuvio 2). Vaikka opiaattien käyttö oli ensisijaisena päihteenä yleisin päihdehoitoon hakeutumiseen johtanut päihde, kolmen ensimmäiseksi mainitun ongelmapäihteen osalta kannabiksen (62%) ja stimulanttien (55%) käyttö oli opiaattien (40%) käyttöä yleisempää, kun kolmena ensimmäisenä mainitut päihteet laskettiin yhteen. Kolmen ensimmäisen päihteen joukossa buprenorfiinin käyttöä oli 20 prosentilla kaikista asiakkaista, eli puolet myös kolmena ensimmäisenä päihteenä tapahtuneesta opiaattien käytöstä oli buprenorfiinin käyttöä.

Kuvio 2. Hoitoon hakeutumiseen johtaneet 1.-5. päihdeiden prosenttiosuudet vuonna 2001 (N = 5189)

Hoitoyksikkötyypeittäin tarkasteltuna ensisijaisesti opiaattien käytön vuoksi hoitoon hakeutuneet olivat muita hoitoyksiköitä enemmän huumehoitoon erikoistuneissa hoitoyksiköissä (kuvio 3). Päihdehuollon avo- ja laitoshoidossa oli puolestaan huumehoitoon erikoistuneita yksiköitä enemmän niitä, joilla alkoholi oli ensisijainen päihde, ja huumeet olivat toissijaisia päihdettä.

Kuvio 3. Ensisijainen päihde hoitoyksikkötyypeittäin vuonna 2001 (N=5189)

Toisen ja kolmannen päihteen oheiskäytössä ensisijaisen hoitoon hakeutumiseen johtaneen päihteen rinnalla (taulukko 7) oli nähtävissä pääosin aiemman kaltaisia päihteenkäyttöprofiileja, vaikkakin sekä kannabiksen että alkoholin käyttöä 2.-3. oheispäihteenä oli jossain määrin vähemmän. Opiaattien käyttäjillä oli erityisesti stimulanttien ja kannabiksen käyttöä. Opiaattien käyttäjistä buprenorfiinin käyttäjillä oli muita enemmän rauhoittavien lääkkeiden käyttöä toissijaisena päihteenä. Stimulanttien ja kannabiksen käyttäjät

käyttivät näitä ristikkäin. Alkoholin rinnalla käytettiin erityisesti kannabista, mutta myös stimulanttien käyttö oli huomattavaa. Lääkkeiden käyttäjillä käyttöön liittyi kannabiksen, stimulanttien ja alkoholin käyttöä.

Ensimmäistä kertaa huumeiden käytön vuoksi hoitoon hakeutuneilla ensisijainen hoitoon hakeutumiseen johtaneiden päihteen jakauma poikkesi kaikista huumeiden käytön vuoksi päihdehoitoon hakeutuneista. Ensimmäistä kertaa päihdehoitoon hakeutuneiden (N=1143) hoitoon hakeutumiseen johtanut ensisijainen päihde ei ollut opiaatit vaan kannabis. Joka kolmannella ensimmäistä kertaa huumeiden käytön vuoksi hoitoon hakeutuneella hoitoon hakeutumiseen johtaneena ensisijaisena päihteenä oli kannabis (33%), vaikkakin stimulanttien (23%) ja opiaattien (17%) tai alkoholin käyttöön liittyvän huumeiden sekakäytön (22%) vuoksi hoitoon hakeutuminen oli myös yleistä. Rauhoittavat lääkkeet (4%) tai muut huumausaineet (1%) johtivat harvoin ensimmäistä kertaa hoitoon hakeutumiseen.

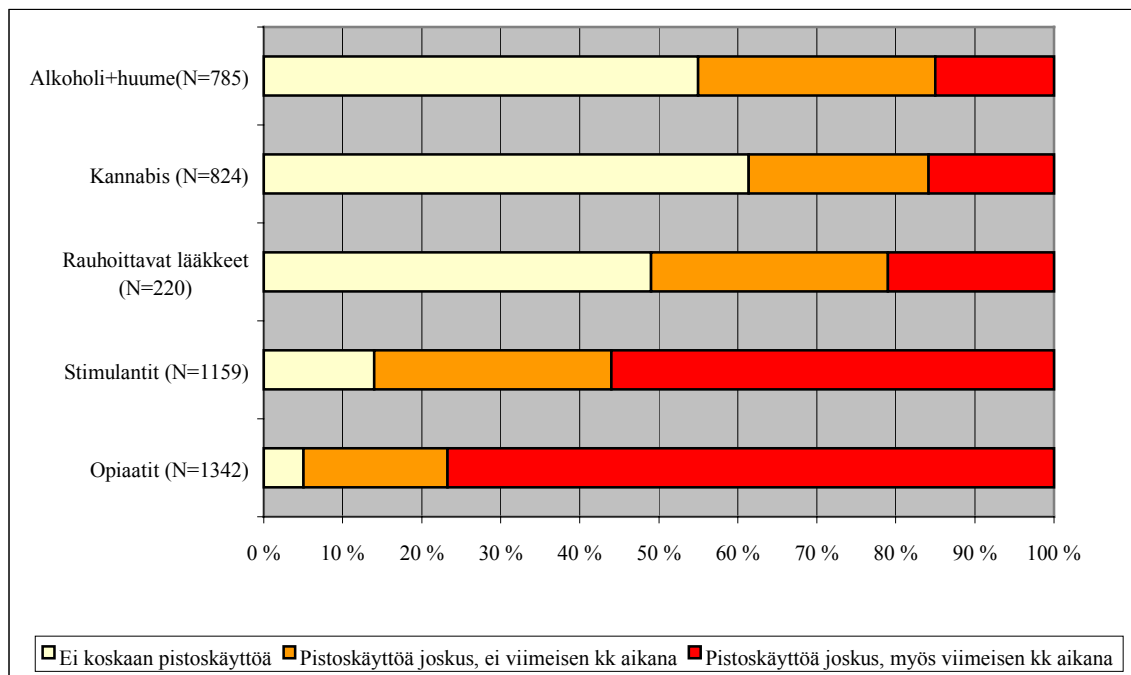
Ensimmäistä kertaa päihdehoitoon hakeutuneilla alkoholin käyttö oli alkanut yleensä noin 13-vuotiaana, kannabiksen ensimmäiset kokeilut olivat tapahtuneet noin 16-vuotiaana, stimulanttien ensimmäiset kokeilut noin 19-vuotiaana ja opiaattien ensimmäiset kokeilut noin 20-vuotiaana. Kokeilusta säännölliseen käyttöön siirtyminen oli tapahtunut noin vuoden kuluessa opiaattien käyttäjillä, ja stimulanttien ja kannabiksen käyttäjillä siirtyminen säännölliseen käyttöön oli tapahtunut noin kahden vuoden sisällä. Alkoholin ensikokeiluista käytön säännöllistymiseen siirtyminen oli tapahtunut noin viiden vuoden sisällä. Ensimmäinen päihdehoitoon hakeutuminen oli tapahtunut 2-3 vuoden kuluttua huumeiden käytön säännöllistymisestä. (taulukko 8)

Riskikäyttäytyminen

Valtakunnallisesti 69 prosenttia huumehoitotiedonkeruussa mukana olleista oli käyttänyt joskus elämänsä aikana jotakin päihdettä pistämällä. Viimeisen kuukauden aikana pistämällä tapahtunutta käyttöä oli ollut lähes kahdella kolmesta pistämällä joskus käyttäneistä.

Valtaosa ensisijaisesti opiaattien ja stimulanttien vuoksi hoitoon hakeutuneista käytti ko. aineita pistämällä. Opiaattien käyttäjistä 84 prosentilla vallitsevin käyttötapa oli pistämällä tapahtunut käyttö. Opiaatteihin kuuluvan buprenorfiinin käyttö pistämällä (84%) oli lähes yhtä yleistä kuin heroiinin (87%) pistämällä tapahtunut käyttö. Muita opiaattien käyttötapoja olivat polttaminen (6%), tai suun (6%) tai nenän (2%) kautta tapahtuva käyttö. Stimulanttien käyttäjistä 76 prosentilla vallitsevana käyttötapana oli pistämällä tapahtunut käyttö. Stimulantteja otettiin myös suun (11%) tai nenän (12%) kautta. Rauhoittavien lääkkeiden käyttö tapahtui pääasiassa suun (97%) kautta. Kannabiksen polttamisen (99%) lisäksi harvoin esiintyvänä käyttötapana oli sen suun kautta tapahtuva käyttö.

Viimeisen kuukauden aikana pistämällä tapahtunutta käyttöä oli ollut 76 prosentilla opiaattien käyttäjistä ja 56 prosentilla amfetamiinin käyttäjistä. Myös kannabiksen, rauhoittavien lääkeaineiden tai alkoholin ja huumeiden sekakäytön vuoksi ensisijaisesti hoitoon hakeutuneista vajaa puolet oli käyttänyt jotakin ainetta pistämällä elämänsä aikana. (Kuvio 3.)

Kuvio 3. Pistämällä tapahtuva huumeiden käyttö aineryhmittäin ensisijaisen aineen mukaan vuonna 2001 (%)

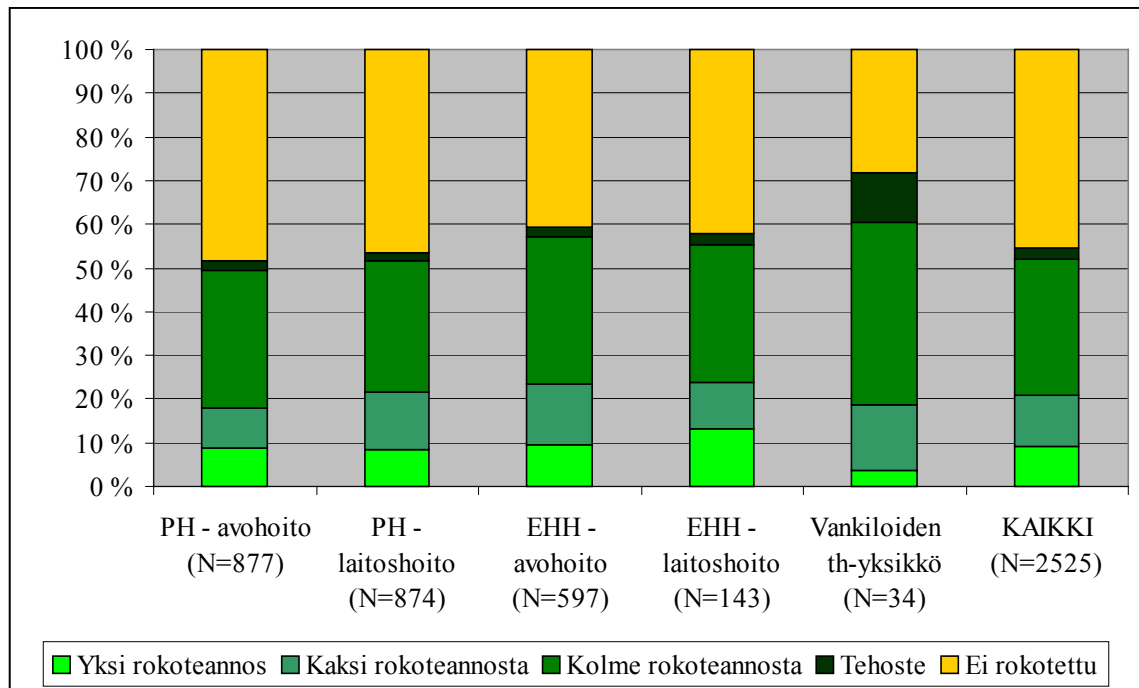
Niistä, joilla joskus elämän aikana oli ollut pistämällä tapahtunutta käyttöä, 75 prosentilla oli joskus ollut yhteiskäyttöä, ja viimeisen kuukauden aikana tapahtunutta yhteiskäyttöä oli ollut 19 prosentilla.

Virustestien tulokset ja B-hepatiittirokotus

Hieman yli puolet huumehoitotiedonkeruussa mukana olleista oli ilmoittanut käyneensä HIV- tai hepatiitti-B tai hepatiitti-C -testissä. Hepatiitti A-testissä käyneitä oli vähän vajaa puolet. Itseilmoitettujen testitulosten mukaan HIV-positiivisia oli testatuista kaikkiaan kolme prosenttia, samoin hepatiitti A-positiivisia, hepatiitti-B -positiivisia 12 prosenttia ja hepatiitti-C -positiivisia oli hieman vajaa puolet (48%). Pistämällä joskus huumeita käyttäneistä testatuista C-hepatiittiposiitivisia oli 55 prosenttia ja HIV-positiivisia 3 prosenttia.

Puolet niistä, joilla oli viimeaikaista (= hoitoon hakeutumista edeltäneen kuukauden aikana) pistämällä tapahtunutta käyttöä (n=1589), oli hepatiitti-C -positiivisia. Hepatiitti C -positiivisten osuus lisääntyi laskennallisen pistämällä tapahtuneen käytön keston mukaan (taulukko 9). Alle vuosi sitten pistämisensä aloittaneista vain 13 prosenttia oli hepatiitti-C -positiivisia, mutta 5-6 vuotta sitten pistämisensä aloittaneista yli puolet oli hepatiitti-C -positiivisia.

Huumehoitotiedonkeruussa mukana olleista pistämällä joskus elämänsä aikana huumeita käyttäneistä hieman yli puolet oli saanut ainakin yhden B-hepatiittirokotteen annoksen, ja kaikki kolme annosta oli saanut vajaa kolmannes. Tehosteen saaneita oli pari prosenttia. (Kuvio 4.)

Kuvio 4. B-hepatiittirokotuksen saaneiden prosenttiosuudet pistämällä huumeita käyttäneistä hoitoyksikötyypeittäin vuonna 2001 (%)

Taulukko 1. Vuoden 2001 huumehoitotiedonkeruun aineisto hoitopaikoittain

Tiedot (N)	YKSIKKÖ	Hilmo-koodi	Hoitoyksikkö-tyyppi
alle 10 asiakkaasta tietoja palauttaneet yksiköt	Erityispalveluyksikkö Osviitta	90688/6	111
	Hesperian sairaala, korvaushoitopoliklinikka	11002/KPK	212
	Hietalinna-yhteisö / kuntoutus	61026/2	122
	Holtilan kuntoutumisyksikkö	30109/6	122
	Iisalmen nuorten päihde- ja huumeopysäkki STOPPI	62312/18	112
	Jyväskylän kuntoutuskeskus	30179/29	122
	Keravan hoitokoti	30245/3LA	122
	Keski-Pohjanmaan keskussairaala / nuorisoyksikkö / nuoriso-osasto	40315/N17	123
	Keski-Pohjanmaan keskussairaala / nuorisoyksikkö / poliklinikka	40315/NPK	113
	Kokemäen A-klinikka	61314/1	111
	Korpikoti ry.	64314/1	122
	Kymen A-klinikkatoimi / Karhulan A-klinikka	61615/1	111
	Kymenlaakson sairaanhoitopiiri / Kuusankosken aluesairaala / nuorisopsykiatrian osasto 8	40404/N8	123
	Lieksan nuorten päihde- ja huumeopysäkki	30422/11	112
	Liisankoti / Suur-Helsingin valkonauhaliitto	61064/1	124
	Läntisen Uudenmaan A-klinikka / Hanko	39311/2	111
	Läntisen Uudenmaan A-klinikka / Inkoo	39311/3	111
	Läntisen Uudenmaan A-klinikka / Pohjan toimipiste	39311/4	111
	Läntisen Uudenmaan A-klinikka / Tammisaari	39311/1	111
	Mäntän A-terveysneuvola	90639/5	111
	Nissnikun kuntoutuskeskus	30257/4	122
	Perhonjokilaakson perhe- ja päihdekliniikka / Halsuan sivupiste	30924/2HA	111
	Perhonjokilaakson perhe- ja päihdekliniikka / Perhon sivupiste	30924/2PE	111
	Pikku-Pelläs	61022/9	221
	Pixne-kliniken	39307/34	122
	Pohjois-Karjalan keskussairaala / yleispsykiatrian poliklinikka	40304/1	123
	Päihdehuollon kuntoutumisyksikkö / kuntoutumisosasto	30405/30	122
	Päijät-Hämeen keskussairaala / psykiatrian osasto 5	40318/1O5	123
	Salorinteen huumeopysäkki	61191/10	122
	Solhem-hoitokoti / Kan ry.	61252/4	122
	Vaasan keskussairaala / psykiatrinen yksikkö / os. 10	40307/2	123
	Vakka-Suomen sairaala, os. 5 / huumeopysäkki	40425/PO5	123
	Vammalan sairaala / psykiatrinen yksikkö os.1.1	40423/3	123
	Vantaan koillinen A-klinikka	30092/21	111
	Varkauden A-klinikka	30915/3	111
10-29 asiakkaasta tietoja palauttaneet yksiköt	Breikki	61022/24	221
	Eteläinen A-klinikka	30091/124	111
	Etelä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Moisio sairaala	41008	123
	Harjavan sairaala, osasto 22	41005/O22	123
	Harjavan sairaala, osasto 23	41005/O23	123
	Harjavan sairaala, osasto 72	41005/O71	123
	Hyvinkään A-klinikka	39300/1	111
	Itäinen A-klinikka / Vuosaaren yksikkö	30091/135	111
	Joensuun nuorten päihdeopysäkki	30167/28	112
	Kainuun A-klinikka	30205/8	111
	Kalliolan klinikat / Kiskon toimintayksikkö	61211/4	221
	Karvoshovin kuntoutuskeskus	60716/1KU	122
	Kemin A-klinikka	30240/8	111

	Keski-Pohjanmaan keskussairaala / kriisiosasto 15	40315/O15	123
	Keuruun A-klinikka	90651/6	111
	Kiviharjun kuntoutusmisklinikka	30564/26	122
	K-klinikka	60985/1	212
	Kortesjärven perhekoti	61252/6	122
	Kouvolan A-klinikan kuntoutuskeskus / katkaisuhuolto	61614/2KA	121
	Kuopion A-klinikka	30297/9	111
	Kymen A-klinikkatoimi / Karhulan kuntoutumiskoti	61615/5	122
	Kymen A-klinikkatoimi / Stoppari - Kiviniemi Nuorten kuntouttava huumehoitoyhteisö	61615/6	221
	Kymen A-klinikkatoimi / Stoppari - Miehikkälä	61615/15	122
	Kymenlaakson sairaanhoitopiiri / Laajakosken sairaala	40314/2	123
	Kymenlaakson sairaanhoitopiiri / Valkealan sairaala	63699/1	123
	KYS, Siilinjärven psykiatrian tulosyksikkö	50250/T21	123
	Lammenrannan kuntoutusyksikkö	30541/6	122
	Lapin päihdeklinikka	39309/1	114
	Limingan koulutuskeskus	00001/3	124
	Läntisen Uudenmaan A-klinikka / Karjaa	39311/5	111
	Mainiemen kuntoutumiskeskus	39302/1	122
	OYS, psykiatrian klinikka, os. 78	50275/O78	123
	Pitkämäen kuntoutusyksikkö / kuntoutushoito	61427/2KU	122
	Postipuun päihdehoitoyksikkö	30049/25	121
	Päihdehuollon kuntoutumisyksikkö / katkaisuhuoltoasema	30405/35	121
	Raahen A-klinikka	30678/6	111
	Raahen kaupunki Nuorten Talo	30678/7	112
	Roinilan lastensuojelu- ja päihdekuntoutusyksikkö	60984/1	122
	Savonlinnan A-klinikka	30740/5	111
	Sulkavan vankila	71700/36	400
	Tammiharjun sairaala, psykiatrian yksikkö 5	41001/19	123
	Tervalammen kartano, kuntoutuskeskus	30091/716	122
	Tornionlaakson Suojapirtti ry.	62321/1	122
	Tyynelän kuntoutus- ja kehittämiskeskus	61739/2	122
	Uudenkaupungin A-klinikka	30895/4	111
	Vakka-Suomen sairaala, osasto 4	40425/PO4	123
	Vammalan A-klinikka	61310/1	111
	Vankimielisairaala, poliklinikka	71704/2	400
	Varkauden aluesairaala / psykiatrian vuodeosasto	40414/3	123
	Ventuskartano	62175/1	122
	Äänekosken päihdeklinikka	30992/6	111
30-99 asiakkaasta tietoja palauttaneet yksiköt	Halikon sairaala / psykiatrinen yksikkö / huume- ja päihdeyksikkö 101	41003/6	123
	Helsingin A-klinikka	61021/1	111
	Hietalinna-yhteisö / katkaisuhuolto	61026/2	121
	Itäinen A-klinikka / Itäkeskuksen yksikkö	30091/128	111
	Itäinen nuorisoasema	30091/718	112
	Jyväskylän A-klinikka	30179/13	111
	Jyväskylän kaupungin katkaisuhuoltoasema	30179/16	121
	Jyväskylän kaupunki / Sotepa / Lanu / Nuorten päihde- ja huumeuhoon tiimi	30179/14	112
	Kalliolan klinikat / Avokisko	61129/1	211
	Kalliolan klinikat, Nurmijärven yksikkö	61129/3	122
	Keravan A-klinikka	30245/3AV	111
	Koillinen A-klinikka	30091/127A	111
	Koillinen nuorisoasema	30091/127N	112
	Kokkolan A-klinikka	30272/9	111
	Kouvolan A-klinikka	61614/1	111
	Kuopion A-klinikka / katkaisuhuolto	30297/12	121
	Kymen A-klinikkatoimi / Perhekeskus ja huumeeklinikka	61615/7	114

	Kymen A-klinikkatoimi / Haminan A-klinikka	61615/2	111
	Kymen A-klinikkatoimi / katkaisuhuito- ja selviämisasema	61615/13	121
	Kymen A-klinikkatoimi / Stoppari – nuorten hoitoyhteisö	61615/12	221
	KYS, Julkulan sairaala, osasto 2716	50250/O1	123
	Lappeenrannan A-klinikka	30405/10	111
	Lohjan A-klinikka	30300/3	111
	Loimaan päihdepoliklinikka	90703/8	111
	Mikkelin A-klinikka	61749/1	111
	Mikkeli-yhteisö	61212/4	221
	Nuorisoasema Klaara	30905/13	112
	Nuorten päihde- ja huumeasema REDI 64	30564/28	112
	Oulun A-klinikka	30564/24	111
	OYS, psykiatrian klinikka, nuorisopsykiatrian osasto 70, 5S1	50275/N70	123
	Pitkämäen kuntoutusyksikkö / katkaisuhuito	61427/2KA	121
	Pohjoinen A-klinikka, Oulunkylän ja Maunulan työryhmät	30091/126M	111
	Riihimäen A-klinikka	30694/3	111
	TAYS / Pitkänien sairaala, rak. 3 / psyk. kl. APS 5	50290/8	123
	TAYS / Päihdepoliklinikka	50290/PP	113
	Turun A-klinikan nuorten hoitoyhteisö Nuoho	61298/6	121
	Tuustaipaleen kuntoutumiskeskus	39301/1	122
	Töölön A-klinikka ja katkaisuhuitoasema	30091/2700	111
	Valkeakosken A-klinikka	30908/4	111
	Vantaan itäinen A-klinikka	30092/41	111
	Vantaan katkaisuhuitoasema	30092/26	121
	Vantaan nuorisoasema	30092/58	112
	Vierotushoitopoliklinikka	01901/3	212
yli 100 asiakkaasta tietoja palauttaneet yksiköt	Helsingin Kettutien A-poliklinikka	61188/1	111
	Helsingin nuorisoasema	60988/1	112
	Järvenpään sosiaalisairaala	01901/1	122
	Kankaanpään A-koti	61212/2	122
	Kuopion nuorten päihde- ja huumeypysäkki	30297/10	211
	Kurvin huumeapoliklinikka / pkl	61022/P12	211
	KYS, Huume- ja lääkeriippuvuuspoliklinikka	50250/P1	211
	Munkkisaaren huume-katkaisuyksikkö	30091/762	221
	Ridasjärven päihdehoitokeskus	39300/2	122
	Turun A-klinikan katkaisuhuitoasema	61298/2	121
	Turun nuorisoasema	61298/4	112
6 169	KAIKKI YHTEENSÄ		

1) PÄIHDEHUOLLON ERITYISPALVELUT – (kaikki päihteet)**a) avohoito**

- 111 A-klinikan avohoito
- 112 nuorisoaseman avohoito
- 113 sairaalan päihdepsykiatrinen avohoito
- 114 muu avomuotoinen päihdehuollon hoitoyksikkö

b) laitoshoido

- 121 laitosmuotoinen katkaisuhoidoyksikkö
- 122 laitosmuotoinen kuntoutusyksikkö
- 123 sairaalan päihdepsykiatrinen laitoshoido
- 124 muu laitosmuotoinen päihdehuollon hoitoyksikkö

2) HUUMEHOITON ERIKOISTUNEET YKSIKÖT**a) avohoito**

- 211 huumehoitoon erikoistunut avohoidoyksikkö
- 212 STM:n opioidiriippuvaisten lääkehoitomääräyksen mukaista hoitoa antava avohoidoyksikkö

b) laitoshoido

- 221 huumehoitoon erikoistunut laitoshoidoyksikkö

3) MATALAKYNNYKSISET HUUMEHOITOPALVELUT

- 311 huumeidenkäyttäjien terveysneuvonta- ja injisointivälineiden vaihtopiste

4) VANKILAT

- 400 vankilan terveydenhuolto-yksikkö

Taulukko 2. Vuoden 2001 huumehoitotiedonkeruun aineiston jakautuminen hoitoyksikkötyypeittäin (n,%)

YKSIKKÖTYPPI	Tiedot (N)	Tiedot (%)
1. PÄIHDEHUOLTO – alkoholi - ja huumehoito (124 yksikköä)	4 435	71,8
1.1 Päihdehuollon avohoito (60 yksikköä)	2 509	40,6
1.1.1 A-klinikat – avohoito (44 yksikköä)	1 494	24,2
1.1.2 Nuorisoasemat - avohoito (12 yksikköä)	845	13,7
1.1.3 Sairaalan päihdepsykiatrinen avohoito (2 yksikköä)	87	1,4
1.1.4 Muu avomuotoinen päihdehuollon avohoito (2 yksikköä)	83	1,3
1.2 Päihdehuollon laitoshoido (64 yksikköä)	1 926	31,2
1.2.1 Laitosmuotoinen katkaisuhoido (11 yksikköä)	587	9,5
1.2.2 Laitosmuotoinen kuntoutus (28 yksikköä)	880	14,3
1.2.3 Sairaalan päihdepsykiatrinen laitoshoido (23 yksikköä)	438	7,1
1.2.4 Muu laitosmuotoinen päihdehuollon hoito (2 yksikköä)	21	0,3
2. HUUMEHOITON ERIKOISTUNEET YKSIKÖT (14 yksikköä)	1 681	27,2
2.1 Huumehoitoon erikoistuneet avohoidoyksiköt (7 yksikköä)	1 333	21,6
2.1.1 Huumehoitoon erikoistunut avohoito (4 yksikköä)	1 256	20,4
2.1.2 STM:n asetuksen mukaista opioidiriippuvaisten lääkehoito (3 yksikköä)	77	1,2
2.2 Huumehoitoon erikoistuneet laitoshoidoyksiköt (7 yksikköä)	349	5,6
3. VANKILAN TERVEYDENHUOLTOYKSIKKÖ (2 yksikköä)	52	0,8
YHT. (140 yksikköä)	6 169	100,0

Taulukko 3. Päihdehuollon huumeasiakkaiden ikäryhmäjakauma hoitoyksikkötyypeittäin vuonna 2001 (%)

	Päihdehuollon avohoito (N=2251)	Päihdehuollon laitoshoido (N=1476)	Huumehoito - avohoito (N=1174)	Huumehoito - laitoshoido (N=228)	Vankiloiden terveydenhuolto (N=51)	Kaikki (N=5180)
Alle 15-vuotiaat	1	1	2	0		1
15-19 -vuotiaat	19	14	29	40	4	21
20-24 -vuotiaat	37	29	30	21	35	32
25-29 -vuotiaat	17	19	18	13	18	18
30-34 -vuotiaat	11	15	10	10	20	12
35-39 -vuotiaat	7	9	6	6	8	7
40-44 -vuotiaat	4	7	3	5	6	5
45 -vuotiaat ja vanhemmat	5	7	2	5	10	5
Yhteensä	100	100	100	100	100	100

Taulukko 4. Päihdehuollon huumeasiakkaiden hoitoon ohjautuminen hoitoyksikkötyypeittäin vuonna 2001 (%)

	Päihdehuollon avohoito (N=2220)	Päihdehuollon laitoshoido (N=1464)	Huumehoito - avohoito (N=1154)	Huumehoito - laitoshoido (N=227)	Vankiloiden terveydenhuolto (N=49)	Kaikki (N=5114)
Oma-aloitteisesti	47	33	50	8	20	42
Perhe, ystävät	13	5	20	3		12
Terveyskeskus	5	13	2		4	7
Sairaala	4	8	5	4		5
Yksityislääkäri	1	1	0			1
Kouluterveydenhuolto	1	1	2			1
Poliisi	6	1	2		33	4
Päihdehuollon avohoito	3	18	8	27		10
Päihdehuollon laitoshoido	3	7	3	16		5
Lastensuojelu	4	4	1	34		5
Terveysneuvontapiste	0	0	0	0		0
Muu sosiaalitoimi	3	3	3	2		3
Muu terveystoimi	3	1	2		43	2
Työnantaja	1	0	0			0
Muu	5	5	3	6		5
Yhteensä	100	100	100	100	100	100

Taulukko 5. Hoitoon hakeutumiseen johtaneet 1.-5. päihdeet alaluokittain vuonna 2001 (%)

	1. päihde (N=5189)	2. päihde (N=5189)	3. päihde (N=5189)	4. päihde (N=5189)	5. päihde (N=5189)
Opiaatit	28	12	9	5	3
<i>Heroiini</i>	13	5	3	2	1
<i>Buprenorfiini</i>	12	5	4	2	1
<i>Muu opiaatti</i>	3	2	2	1	1
Stimulantit	26	20	15	7	3
<i>Amfetamiinit</i>	24	16	11	3	1
<i>Kokaiinijohdannaiset</i>	0	0	1	1	0
<i>Ekstaasi</i>	1	2	4	3	1
<i>Muu stimulantti</i>	1	1	1	0	0
Rauhoittavat lääkkeet	6	15	12	7	3
<i>Bentsodiatsepiinit</i>	5	14	11	7	3
<i>Barbituraatit</i>	0	0	0	0	0
<i>Muu rauhoittava lääke</i>	0	1	1	1	0
Hallusinogeenit	0	0	1	1	2
<i>LSD</i>	0	0	0	1	1
<i>Muu hallusinogeeni</i>	0	0	0	0	0
Liutainaineet	0	0	0	0	0
Kannabis	20	28	15	5	2
Alkoholi + huume (sekakäyttö)	19	13	9	5	2
Muu huumausaine	0	1	1	1	0
Ei mainittu päihdettä	1	13	39	69	85
Yhteensä	100	100	100	100	100

Taulukko 6. Ensisijaisen päihteen käytön tiheys vuonna 2001 (%)

	1 pv / viikko	2-6 pv / viikko	Päivittäin	Ei käyttöä viimeisen kuukauden aikana	Yhteensä
Opiaatit (N=1358)	7	27	52	14	100
Stimulantit (N=1214)	18	37	19	26	100
Rauhoittavat lääkkeet (N=262)	5	17	68	11	100
Kannabis (N=906)	23	37	22	18	100
Alkoholi + huume (sekakäyttö) (N=899)	24	44	21	12	100

Taulukko 7. Ensisijaisen päihteen kanssa käytetyt 2. ja 3. oheispäihdeet vuonna 2001 (%)

Ensisijainen päihde (N ja %)			Toisen ja kolmannen päihteen oheiskäyttö 1. päihteen kanssa (%)				
			Opiaatit	Stimulantit	Kannabis	Rauhoittavat lääkkeet	Alkoholi
Opiaatit	1457	28	24	37	39	29	7
Stimulantit	1336	26	23	12	48	19	24
Kannabis	1028	20	11	36	3	13	25
Rauhoittavat lääkkeet	288	5	15	22	24	12	22
Alkoholi	1004	19	7	35	41	25	0

Taulukko 8. Ensimmäistä kertaa päihdehoitoon hakeutuneiden huumeasiakkaiden päihteiden käytön aloitusikä, ikä siirryttäessä ensisijaisen päihteiden säännölliseen käyttöön ja ikä päihdehoitoon hakeutuessa

Ikä vuosina	Ensisijainen päihde			
	Opiaatit	Stimulantit	Kannabis	Alkoholi
Alkoholin ensikokeilu	12,9	13,1	13,4	13,5
Jonkun huumeen ensikokeilu	15,4	16,3	15,6	17,4
Ensisijaiseksi mainitun päihteiden ensikokeilu	20,3	19,4	15,7	13,6
Säännöllisen käytön alku	21,9	21,3	17,4	18,2
Ikä ensimmäiseen päihdehoitoon hakeutuessa	24,5	23,8	20,7	25,5

Taulukko 9. Itseilmoitetut hepatiitti-C -testien tulokset hoitoon hakeutumista edeltäneen kuukauden aikana pistämällä huumeita käyttäneillä (%) (n=1598)

	Pistämällä tapahtuneen käytön kesto laskettuna hoitoon hakeutumisiän ja ensimmäisen pistämiskerran iän erotuksena (%)							
	< 1v (N=32)	1-2 v (N=358)	3-4 v (N=341)	5-6 v (N=263)	7-8 v (N=151)	9-10v (N=115)	> 10v (N=338)	Kaikki (N=1598)
Hepatiitti C-testaus								
Testattu, testitulos positiivinen	13	16	37	54	68	72	80	49
Testattu, testitulos negatiivinen	50	53	48	36	26	20	16	36
Testattu, ei tietoa tuloksesta	6	7	6	7	3	5	3	5
Ei koskaan testattu	31	24	9	3	4	3	2	9
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100